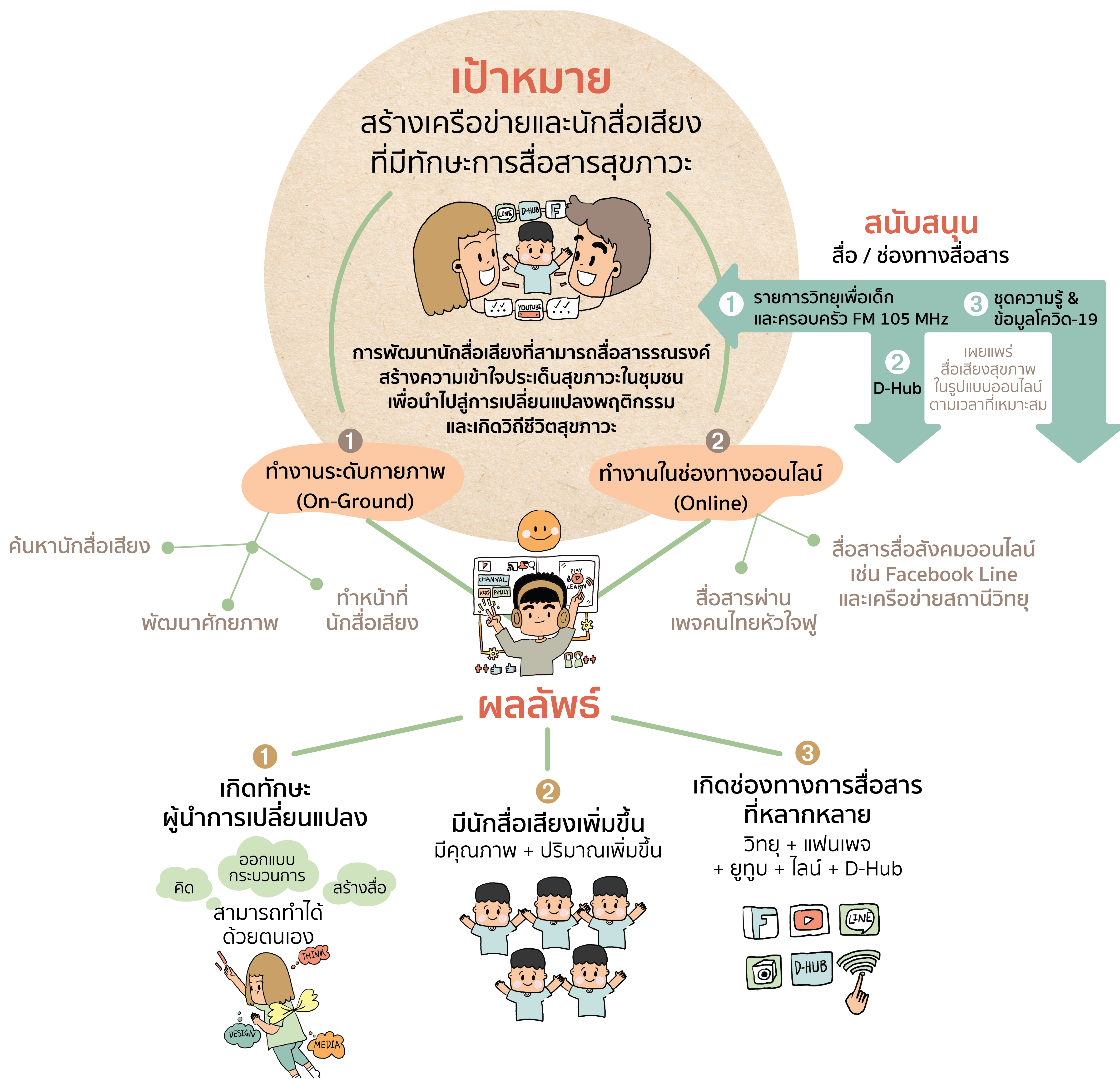

โครงการพลังเครือข่ายนักสื่อสารเสียง เพื่อสร้างสังคมสุขภาวะ คุณจับتما ตรีเลิศ

“การให้เครื่องมือสำคัญกับชุมชน เมื่อชุมชนลงมือคิดและทำเอง จะทำให้สร้างความภูมิใจ เกิดความยั่งยืนในชุมชนเอง”

ที่มาของกิจกรรม

บริษัท ทำมาปิ่น จำกัด ดำเนินงานโดยคณะทำงานที่เรียกว่า “กลุ่มคนตัว D” ขับเคลื่อนให้เกิดระบบนิเวศสื่อสุขภาวะมาอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างสรรคสื่อวิทยุเพื่อเด็กและครอบครัวโดยร่วมกับภาคีสื่อสร้างสรรค์ของ สสส. นำไปสู่การเกิดสถานีวิทยุเพื่อเด็กและครอบครัวแห่งแรกและประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 ที่สถานีวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ FM.105 MHz จนมาถึงปัจจุบันมีการปรับชื่อเป็น สถานีวิทยุเพื่อเด็กและครอบครัว และได้ดำเนินงานโดยรับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

หลังจากที่กลุ่มคนตัว D ได้ผลิตรายการวิทยุเพื่อการเรียนรู้ของเด็กและครอบครัวอย่างต่อเนื่องถึงปี 2559 ได้มีการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในวงกว้างและเข้าถึงทุกพื้นที่จึงวางแนวทางการสร้างนักสื่อสารเสียงเพื่อให้ผู้ดำเนินรายการวิทยุได้ใช้ศักยภาพของตนเองมากขึ้น

โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อสร้าง นักสื่อสารเสียงสุขภาวะ หมายถึง ผู้ผลิตสื่อที่มีความรู้และทักษะในการใช้สื่อเสียงเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคนในสังคมสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีวิถีชีวิตสุขภาวะ โดยทำงานกับนักจัดรายการในพื้นที่เป้าหมายสร้างให้เป็นนักสื่อสารเสียงสุขภาวะ เพื่อทำงานกับชุมชนสร้างให้เกิดเป็นชุมชนสุขภาวะที่ครบทั้ง 4 ด้าน ทั้ง กาย ใจ สังคม และปัญญา

กระบวนการทำอย่างไร

โครงการพลังเครือข่ายนักสื่อสารเสียงเพื่อสร้างสังคมสุขภาวะมีเป้าหมาย ให้เกิดเครือข่ายนักสื่อสารเสียงที่มีทักษะการสื่อสารสุขภาวะ และสามารถยกระดับการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีสุขภาวะของเด็กและครอบครัว โดยการสร้างระบบนิเวศสื่อสุขภาวะสร้างคนไทยหัวใจฟูและความรอบรู้สุขภาพในปี 2564 มีการทำงานใน 2 ระดับ คือ

ระดับแรก คือ ในพื้นที่ระดับกายภาพ (On-Ground) ดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างระบบนิเวศสื่อเสียงสุขภาวะใน 5 จังหวัด รูปแบบการดำเนินงาน คือ

1. ค้นหานักสื่อสารเสียงสุขภาวะที่เป็นเครือข่ายสถานีวิทยุที่มีศักยภาพเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่มีทักษะการสื่อสารภายในตนเองเป็นพื้นฐาน จนสามารถสร้างสรรคสื่อสุขภาวะและออกแบบการสื่อสารกับคนในชุมชน และพัฒนาศักยภาพเพื่อเติมความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 จังหวัด จังหวัดละ 5 คน รวม 25 คน
2. พัฒนาศักยภาพนักสื่อสารเสียงสุขภาวะเพื่อยกระดับเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ทำหน้าที่ชักชวน ทำความเข้าใจเครือข่ายสถานีวิทยุและร่วมกันออกแบบกิจกรรมสื่อสารรณรงค์สร้างคนไทยหัวใจฟู และความรอบรู้สุขภาพใน 5 จังหวัด จังหวัดละ 5 สถานี โดยมีกิจกรรมหลัก คือ การสื่อสารสุขภาวะผ่านสถานีวิทยุชุมชน และจัดการสร้างสรรคกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่ ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ ในชื่อเรียกว่า “อาสาสมัครคนไทยหัวใจฟูรอบรู้สุขภาพ” จังหวัดละ 100 คน 5 จังหวัด รวม 500 คน
3. สื่อเสียงเผยแพร่ สถานีวิทยุเครือข่ายนักสื่อสารเสียงสุขภาวะในพื้นที่อื่นจะอยู่ในเครือข่าย รับสื่อเสียงสุขภาวะไปเผยแพร่ในสถานีวิทยุของตนเองในช่วงเวลาที่เหมาะสม

ระดับที่สอง คือ สร้างสรรคสารและสื่อสุขภาวะผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) ประกอบด้วย

1. การสื่อสารกิจกรรมของเครือข่ายนักสื่อสารเสียงสุขภาวะ ผ่านเพจคนไทยหัวใจฟู
2. การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์อื่นๆ ของเครือข่ายนักสื่อสารเสียงที่ดำเนินงานในพื้นที่ระดับจังหวัด โดยการออกแบบของนักสื่อสารเสียงสุขภาวะระดับจังหวัด เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์

การดำเนินงานทั้งสองระดับเพื่อเกิดตระหนักรู้ ตื่นตัวของคนในสังคม ชุมชน ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีสุขภาวะและใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) โดยดำเนินการควบคู่กันไประหว่างการสื่อสารจากส่วนกลางและการดำเนินกิจกรรมในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดรูปแบบการสร้างระบบนิเวศสื่อเสียงสุขภาวะสร้างคนไทยหัวใจฟูและรอบรู้สุขภาพในระดับจังหวัดในพื้นที่ปฏิบัติการ 5 จังหวัด นำผลการติดตามประเมินผลโครงการและการถอดบทเรียนพัฒนาเป็นองค์ความรู้ในการสร้างระบบนิเวศสื่อเสียงสุขภาวะระดับจังหวัด และเพื่อการจัดการความรู้และพัฒนาเครื่องมือที่จะนำไปสู่การขยายผลสู่ 77 จังหวัดในปีถัดไป

ผลลัพธ์ที่น่าภูมิใจ

เกิดนักสื่อสารเสียงสุขภาวะ ซึ่งไม่ใช่แค่จำนวนเท่านั้น แต่เป็นคุณภาพของนักสื่อสารเสียงที่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้สร้างอาสาสมัครคนไทยหัวใจฟูรอบรู้สุขภาพให้กับอาสาสมัครในพื้นที่ได้ และมีการทำกิจกรรมร่วมกับอาสาสมัครในประเด็นการขับเคลื่อนของพื้นที่

การรวมกลุ่มจิตอาสาในพื้นที่ ซึ่งสามารถช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนจากปัญหาสุขภาพและสังคมได้จริง จากสถานการณ์โควิด จะเห็นพลังของพลังของกลุ่มจิตอาสาที่ทำงานช่วยเหลือชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกิดจิตอาสาตามธรรมชาติ เมื่อเกิดการทำกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ ทำให้มีคนในชุมชนต้องการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสสร้างอาสาสมัครเพิ่มได้อีก

ออกแบบกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างนักสื่อสารเสียงสุขภาวะกับกลุ่มตัว D และนักสื่อสารเสียงสุขภาวะกับอาสาสมัคร มีการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งทีมโครงการมีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับแผนเพื่อให้เกิดการทำกิจกรรมได้จริง และบรรลุเป้าหมาย

มีช่องทางการสื่อสาร คือ สถานีวิทยุชุมชนที่สามารถเข้าถึงคนในพื้นที่ ประกอบกับการมีเนื้อหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ ทำให้ชุมชนสามารถมีความรู้และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ โดยในการทำงานที่ผ่านมาเราจะมีการถอดบทเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

อุปสรรคทำให้เกิดวิธีการใหม่

Fake News ข่าวปลอมระบาด มีการแชร์ข่าวปลอมในประเด็นที่กำลังทำการขับเคลื่อน เช่น ประเด็นสุขภาพ NCDs และโควิดที่แชร์ผ่านทางไลน์ นักสื่อสารสุขภาพที่เป็นแกนนำ แก้ปัญหาด้วยการเชิญหน่วยงานเครือข่ายด้านสุขภาพในพื้นที่ทั้งหมด รพสต. สาธารณสุข มาร่วมเป็นผู้ให้ความรู้และเป็นเครือข่ายในกลุ่มไลน์ เพื่อให้ช่วยตอบคำถามหรือกระตุ้นให้เกิดวิเคราะห์ให้ชัวร์ก่อนแชร์ต่อ

ส่วนกลุ่มคนตัว D ก็ทำงานหนุนเสริมใกล้ชิดกับนักสื่อสารสุขภาพ ให้คำปรึกษาหรือส่งต่อข้อมูลที่ถูกต้องจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เช่น สสส. กรมอนามัย กรมควบคุมโรค Cofact

สถานการณ์โควิด-19 ที่ต่อเนื่องในระลอกที่ 3 ทำให้กิจกรรมที่วางไว้สะดุด หยุดลง จึงต้องปรับการทำงานให้ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยนักสื่อสารสุขภาพออกแบบกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ กลุ่มคนตัว D ก็ทำงานหนุนเสริมและใกล้ชิดมากขึ้น จัดกระบวนการเรียนรู้ของอาสาสมัครแบบออนไลน์ Online ผสมผสานกับการจัดกิจกรรมแบบ Onsite

อุปสรรค

โครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารสุขภาพให้สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้สามารถคิด ออกแบบ จัดกระบวนการเรียนรู้และสร้างสรรค์สื่อเองได้ ทำให้เกิดการขยายผลกระบวนการเรียนรู้และสื่อสุขภาพตามที่โครงการตั้งเป้าหมายไว้ได้ จะเห็นได้ชัดจากสถานการณ์โควิด-19 ในแต่ละพื้นที่มีรูปแบบกิจกรรมการรับมือแตกต่างกัน เพราะปัญหาที่ต่างกันไป นอกจากนี้ยังเกิดกลุ่มอาสาสมัครเพิ่มขึ้นอีกด้วย ซึ่งจากการทำโครงการที่ผ่านมา เราได้เห็นคนในชุมชนสร้างกิจกรรมด้วยตัวเอง เห็นการแก้ไขปัญหา เห็นความร่วมมือ ซึ่งเมื่อเขาเห็นการเปลี่ยนแปลงในชุมชน จะเกิดความภาคภูมิใจ สามารถเชื่อมโยงตัวเองกับชุมชนได้ และสิ่งนี้จะสร้างให้เกิดความยั่งยืนในชุมชนได้อย่างแท้จริง

